

4/7/2016

עמדת משרד החקלאות בצוות הבין-משרדי

לעניין מועצת הצמחים

1. עפ"י החלטת הממשלה, על הצוות להגיש את מסקנותיו פה אחד.
2. בתום הדיונים לא גובשה עמדה מוסכמת בין חברי הועדה ולכן מוצגת בזאת עמדת נציגי משרד החקלאות בצוות, הכוללת התייחסות ל-4 נושאים:
 - שאלת הוולונטריות.
 - הצעה לרפורמה מדורגת לטווח בינוני וארוך של התאחדות חקלאי ישראל.
 - הצעת משרד החקלאות לבחינת שינויים לאלתר ("פיילוט").
 - שלבי היישום.

א. שאלת הוולונטריות של מועצת הצמחים

1. שאלת האפשרות לפעילות גוף "כמועצת הצמחים" על בסיס וולונטרי בבחינת "מי שרוצה – ישא בנטל" הינה מהותית ביותר נוכח המשימות שמטיל עליה במצב הנוכחי החוק והפעילויות שהמועצה מקיימת בפועל (על פי תקציבה השנתי).
- מעל 80% מתקציב המועצה, שמקורו בהיטלים שמשלמים החקלאים, מיועד לפעילויות תשתית, לפיתוח הענפים בנושאים שהחקלאי אינו יכול לבצע לבדו:

א. הדברה מרוכזת של מזיקי הסגר	23 מלש"ח	31%
ב. ביטוח נזקי טבע עבור החקלאים	16 מלש"ח	21%
ג. מחקר ופיתוח, הדרכה ופעולות מקצועיות	18 מלש"ח	24%
ד. קידום מכירות, פיתוח שווקים ומידע	4 מלש"ח	5%

נושאים אלא קריטיים להתנהלות החקלאות והחקלאים, שתקציב המדינה, אינו נותן להם אלא מענה חלקי בלבד, והמועצה משלימה פעילותה בתחומים אלה.

2. יתר על כן, במדינות בהם פועלים גופים דומים על בסיס וולונטרי – תקציב המדינה מממן עד כדי 50% מההוצאות, ובחלקם אף משמשים גופים אלה כלי להעברת סיוע כלכלי לחקלאים.

ראוי להדגיש שספקות אלה גוברים אף נוכח ההתפתחות בענף הפרחים, שהיה ענף מוביל בחקלאות ישראל, שהיווה אתגר להרבה צעירים בחקלאות. ענף הפרחים הוצא ממועצת הצמחים זמן קצר לאחר כינונה, ותוך שנים מעטות התדרדר לבלי הכר. (היו גם קשיים אובייקטיביים בשוקי חו"ל ובעלויות היצור, אך העדר גורם מקצועי מרכזי, תרם לא מעט להתנוונותו והתכווצותו של הענף !)

מכל האמור לעיל, ספק רב אם ניתן לקיים מועצה על בסיס וולונטרי, ולכן יש לבחון את ההצעה לשינויים בצורה מדודה ושקולה.

ב. הצעה לרפורמה מדורגת לטווח בינוני וארוך שהוצעה ע"י התאחדות חקלאי

ישראל.

בהצעת התאחדות חקלאי ישראל הרצ"ב, ניתן לראות תשתית עקרונית ראויה. ההצעה מתייחסת לענף הפירות בלבד, מכיוון שענף זה, בשונה מהאחרים, מתנהל זה מכבר על בסיס הצרכים השונים של כל מין ומין ובהתאם להחלטות מגדלי מינים אלה. לכן, נראה כי ענף זה יכול לשמש כמצע לרפורמה שתעמיק את הצורך בהתנהלות וולונטרית של המגדלים.

תמצית ההצעה :

1. החלטות ועדת משנה (השולחן) בדבר הפעולות ושיעור ההיטל לכל שנה, תתקבל לאחר שניתן למגדלי מין הפירות הרלוונטי להשמיע את הערותיהם בתוך פרק זמן מוגדר ממועד ההחלטה.
2. אם בשנה נתונה תחליט ועדת משנה שלא לקיים פעולות כלשהן, תועבר החלטתה למשאל בקרב מגדלי אותו מין. אם 60% מקולות המגדלים יצביעו בעד ההחלטה – לא תתקיימנה פעולות כלשהן באותה שנה לגבי אותו מין וההיטל יופחת למינימום בשיעור של 0.15% (מהפדיון) בלבד, כדי לשמר תשתית מינימלית לחידוש אפשרי של הפעולות.
3. אם ועדת המשנה של מין כל שהוא תשוב ותחליט כך במשך 3 שנים רצופות, יערך משאל בקרב המגדלים של אותו מין - האם ברצונם לחדול כליל מפעילות משותפת במסגרת המועצה. אם מעל 60% מקולות המגדלים יאמרו "הן", יגרע שר החקלאות את המין המדובר מן התוספת לחוק. הסדרת המין במסגרת המועצה תיפסק

4. אם במועד כלשהו לאחר הוצאת המין מן התוספת לחוק, יסבור שר החקלאות, בין מיוזמתו ובין לפי המלצת המועצה, כי יש מקום לחדש את הסדרת המין המדובר – יערך משאל בקרב מגדלי המין הרלוונטי ואם תתקבל תוצאה חיובית בתמיכת מעל 60% מקולות המגדלים, יצרף שר החקלאות את המין המדובר לתוספת לחוק.

ג. עמדת משרד החקלאות לעריכת שינויים בענף הפירות כ"פיילוט"

1. הצעתנו שהשר יבחן בטווח המיידי, במסגרת מבוקרת של "פיילוט", הסדרה וולונטרית של מספר מיני פירות.

דהיינו, תבחן הוצאתם מההסדרה הקיימת במסגרת חוק המועצה, של אותם מינים בהתאם למשאל שייערך בקרב המגדלים.

2. עקרונות ההצעה:

א. לאתר 4-5 מיני פירות שלגביהם יערך משאל בקרב המגדלים, בו יביעו דעתם "האם יש ברצונם לעזוב את מסגרת פעילות המועצה".

ראוי לאתר את המינים למשאל מבין אלו, בהם הנכונות לנשיאה בנטל (תשלום ההיטל) נמוכה, כביטוי לחוסר שביעות רצון.

ב. המשאל יערך ע"י משרד החקלאות, שיסתייע לפי הצורך במועצת הצמחים.

ג. כח ההצבעה של מגדל במשאל, שיערך בקרב מגדלי מין מסוים, יהיה בהתאם לחלק היחסי של השטחים אותם הוא מעבד מתוך כלל השטחים המעובדים של אותו מין.

ד. במידה ומגדלים המעבדים למעלה מ-60% מהשטח, יביעו רצונם לעזוב את מסגרת המועצה, תופסק פעילות המועצה לגבי אותו מין.

ה. לאחר פרק זמן של שלוש שנים מהוצאת מין או מינים מהסדרה, ככל שיוצאו, יופקו הלקחים ממהלך זה ותקבע מדיניות ארוכת.

ו. למותר לציין שעל המגדלים שלגביהם יוחלט להפסיק פעילותם במועצה, לסלק חובם בהתאם להסדר שתעשה עימם המועצה.

ד. שלבי היישום

1. סעיף 62 לחוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק), תשל"ג – 1973 (להלן – "החוק") מסמך את שר החקלאות להוסיף או לגרוע מין או מינים של צמחים מהתוספת לחוק, כדלקמן:
"לאחר התייעצות במועצה והודעה מוקדמת לוועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי השר, בהודעה שתפורסם ברשומות, לשנות את התוספת."
2. לאחר שיתקיים המשאל יקיים השר התייעצות במועצה בדבר כוונתו להוציא מן התוספת לחוק מין או מינים אשר בהם תמך רוב של מגדלים המעבדים מעל 60% משטחי הגידול, כאמור, בהפסקת ההסדרה. החליט השר על גריעת מין או מינים מן התוספת, ימסור השר הודעה מוקדמת לוועדת הכלכלה של הכנסת ודבר תיקון התוספת יפורסם ברשומות.
3. ממועד הפרסום ברשומות תיפסק כל פעילות של המועצה ביחס לאותו מין או מינים למעט גביית חובות ממגדלי המין או המינים.
4. ההשלכות של הפסקת ההסדרה באותם מינים והצורך להרחיבה למינים נוספים או להחזיר מינים להסדרה במסגרת המועצה, יבחן לאחר תקופה של שלוש שנים. בפרט, יבחנו ההשפעות על מגדלי אותם מינים ועל הציבור בכללותו לרבות, שטחי הגידול – האם הצטמצמו או התרחבו, רווחיות המגדלים בהשוואה לעבר, בחינת הוצאות הייצור והשיווק, איכות התוצרת, מצב המו"פ, הביטוח, ההדברה וכל כיוצ"ב, בחינת האינטרס הציבורי לרבות אספקה סדירה של פירות המין לאוכלוסייה במחירים נאותים, ובחינת השקפותיהם של המגדלים עצמם ומידת שביעות רצונם.
5. אם בתום תקופת הפיילוט ובעקבות הפקת הלקחים, יחליט השר על חידוש הסדרת מין או מינים שהוצאו, יוסיף אותם לאמור בתוספת לאחר התייעצות עם המועצה ומתן הודעה מוקדמת לוועדת הכלכלה של הכנסת.

בברכה

צביקה כהן

סמנכ"ל השקעות ומימון

ויו"ר הצוות הבן משרדי לעניין מועצת הצמחים